

UiT Norges arktiske universitet

Årsrapport 2020/2021

Studentombud Torill Varberg

Studentombudet

INNHold

INNHold	1
FORORD FRA STUDENTOMBUDET	2
1. OM STUDENTOMBUDET VED UIT NORGES ARKTISKE UNIVERSITET	3
2. SAKER	4
2.1. Generelt om saksomfanget i perioden	4
2.2. Saker fordelt på fakultet	6
2.3. Saker fordelt på saksområder	7
3. UTVALGTE EMNER MED INNSPILL TIL UNIVERSITETET	10
3.1 Saksbehandling	10
3.2 Vilkår for å gå opp til eksamen – obligatorisk aktivitet	11
3.3 Praksis	12
3.4 Varsling	13
4 SAMARBEID OG UTVIKLING	14
Vedlegg 1: Kategoribeskrivelse	15
Vedlegg 2: Mandat for studentombudet ved UiT	17

FORORD FRA STUDENTOMBUDET

Det er en glede å få presentere Studentombudet ved UiT sin sjette årsrapport. Rapporten er skrevet i henhold til studentombudets mandat og er offentlig. Årsrapporten fremlegges universitetsstyret som orienteringssak og er ment å gi en oversikt over studentombudets virksomhet.¹

Etter ønske fra ledelsen legges årsrapporten frem for styret på begynnelsen av høstsemesteret. Av hensyn til tidspunktet for orientering ansees det hensiktsmessig å endre rapporteringsperioden fra kalenderår til studieår, og som en overgang vil det her rapporteres for perioden fra 1. januar 2020 til 31. juni 2021. Studentombudet setter pris på tilbakemeldinger og innspill vedrørende disse endringene.

Både studenter og ansatte ved UiT Norges arktiske universitet har vært preget av unntakstilstander og uforutsigbarhet siden 12. mars 2020. Dette har medført utfordringer, tilpasninger og endringer også i studentombudets virke. Hjemmekontor, reiserestriksjoner mellom våre campus og digitale møteplattformer har virket negativt inn på studentenes tilgang til studentombudet, noe som har medført noe færre saker og andre typer henvendelser enn tidligere år.

Statistikk over registrerte saker per fakultet og saker fordelt på saksområder legges frem i rapporten, se kapittel 2. Som vanlig vil studentombudet benytte statistikken og sakenes art til å påpeke eventuelle svakheter i system, og på den måten bidra med kvalitetssikring og ivaretagelse av studentenes rettigheter. Men på grunn den spesielle tiden vi har vært igjennom, må det fremlagte materialet leses med omhu.

På bakgrunn av den saksmengden som rapporten bygger på, ønsker studentombudet å belyse fire utvalgte tema, se kapittel 3. Det siste års utfordringer har gjort det vanskelig å påpeke de større prinsipielle problemstillingene, blant annet fordi det er mange saker og henvendelser fra noen få utdanninger. Likevel håper undertegnede at rektor påser at studentombudets årsrapport for 2020/2021 følges opp i organisasjonen og at relevante tiltak iverksettes der det er nødvendig.

Tromsø, august 2021

Torill Varberg

Studentombudet ved UiT Norges arktiske universitet

¹ Mandat for Studentombudet ved UiT, punkt 4.

1. OM STUDENTOMBUDET VED UiT NORGES ARKTISKE UNIVERSITET

UiT Norges arktiske universitet vedtok å opprette ordningen med studentombud i 2014, og Torill Varberg tiltrådte stillingen den 20. juli 2015. Studentene har dermed hatt tilgang til et studentombud i seks år.

Studentombudet skal bidra til å trygge rettssikkerheten til studentene ved institusjonen.²

Den 1. august 2019 ble ordningen lovfestet i universitets- og høyskoleloven § 4-17, hvor styret pålegges å sørge for at alle studenter har tilgang til et studentombud. Hovedformålet med studentombudet er å sikre at studentenes rettigheter blir ivaretatt. Dette gjøres fortrinnsvis ved at studentombudet gir studenter råd og hjelp i saker knyttet til deres studiesituasjon. Videre påser ombudet at saker som omhandler studenter blir rettmessig behandlet og søker å løse disse hensiktsmessig og effektivt på lavest mulig nivå i organisasjonen innenfor det til enhver tid gjeldende regelverk.

Studentombudet skal gi studenter råd og bistand i saker knyttet til deres studiesituasjon og bidra til at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling av institusjonen.³

Studentombudet er en uavhengig instans. Uavhengigheten medfører at ombudet ikke kan instrueres i sitt virke, jfr. uhl § 4-17 (2) annet punktum. Da ordningen ble opprettet ønsket universitetet å tydeliggjøre denne uavhengigheten ved å organisatorisk plassere studentombudet i Norges arktiske studentsamskipnad. Men høsten 2020 ble det besluttet en omorganisering av ordningen og studentombudet ble 1. januar 2021 ansatt ved universitetet, plassert sammen med personvernombudet i Fellestjenesten under Stab for rektor og direktør. I forbindelse med omorganiseringen vedtok universitetsstyret i sak S 4/21 et nytt mandat for studentombudet, se vedlegg 2.

Studentombudet er videre en nøytral instans. Dette medfører at ombudet ikke tar side i en sak eller representerer enkeltstudenter overfor universitetet. Studentombudet har heller ikke myndighet til å avgjøre saker, og er ikke en klage- eller ankeinstans for saker som er behandlet og avgjort av andre enheter eller beslutningsorganer ved UiT.

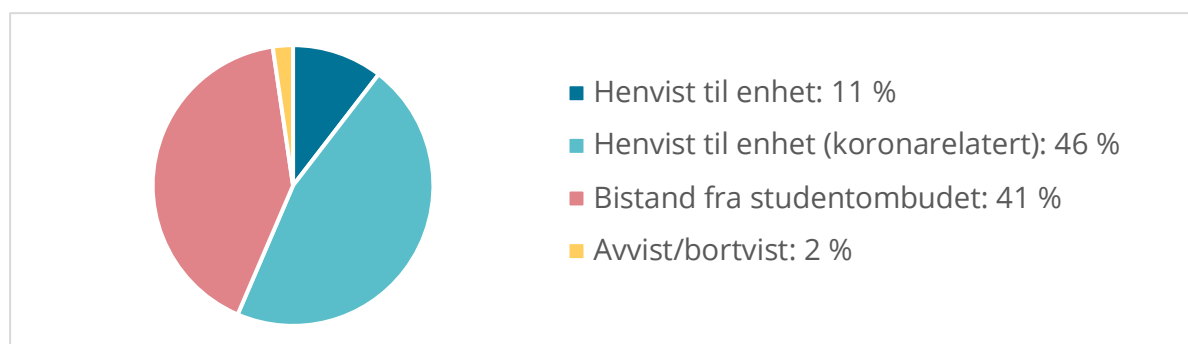
² Mandat for studentombudet ved UiT nr 2.

³ Mandat for studentombudet ved UiT nr 3 første ledd.

2. SAKER

2.1. Generelt om saksomfanget i perioden

I perioden fra 1. januar 2020 til 31. juni 2021 mottok studentombudet 689 henvendelser. Av disse fikk 284 henvendelsene bistand og/eller oppfølging av studentombudet, og omtales i det følgende derfor som saker. Av de resterende 405 henvendelser ble 389 henvendelser henvist til andre enheter ved UiT, mens 16 henvendelser ble avvist/bortvist.

Figur 1 Innkomne henvendelser i rapporteringsperioden

Som figuren viser var det svært mange henvendelser som ble henvist til andre enheter ved universitetet. Det enorme informasjonsbehovet som oppsto da hele organisasjon på kort tid måtte gjøre store endringer for vårsemesteret 2020, medførte at studentombudet også ble ansett som en informasjonskanal for studentene. Men i de fleste tilfellene måtte studentene henvises til sine enheter for å få korrekte opplysninger – dette gjaldt i stor grad spørsmål om endringer i undervisningen, bruk av digitale løsninger i undervisningen, praktiske spørsmål om eksamensgjennomføringen, koronarelatert fravær og smitteverntiltak ved fysisk undervisning, i praksis og av hensyn til reiser.

I tillegg gjøres det oppmerksom på at også studentombudet har erfart at mange studenter synes det har vært en vanskelig periode på grunn av ensomhet og manglende kontakt med både ansatte og medstudenter, og flere henvendelser har tatt lengre tid enn nødvendig fordi studentene har trengt noen å snakke med. Det er derfor positivt at universitetet skal satse på å bedre studentenes psykososiale læringsmiljø når samfunnet går tilbake mot normalen.

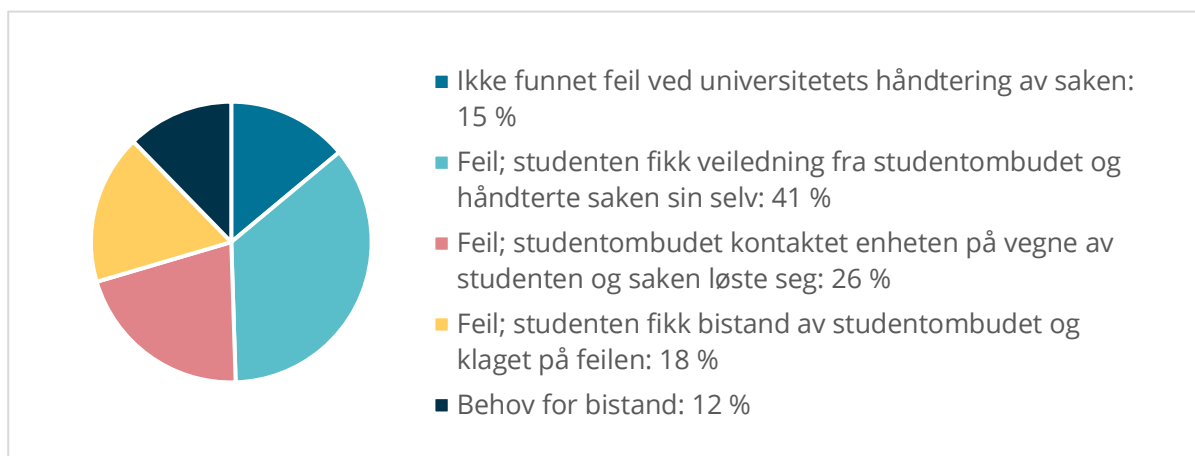
Av de 284 sakene som ble behandlet i perioden, kom 92 saker inn på vårsemesteret 2020 og 192 saker i studieåret 2020/2021. Det er en liten nedgang for året 2020 sammenlignet med 2019, noe som også andre studentombud har erfart.⁴ På grunn av

⁴ <https://khrono.no/faerre-saker-hos-studentombudene-i-pandemiaret/561938>

smittevernreglene har ikke studentombudet vært like synlig i perioden, og det har helt klart påvirket saksomfanget.

Generelt observeres det at sakene de siste to rapporteringsperiodene har vært mer komplekse og/eller tidkrevende enn tidligere, enten fordi sakens art har medført et behov for en grundigere gjennomgang og/eller at studentene har hatt behov for en tettere dialog med studentombudet. Ofte har studentene forsøkt å løse saken sin selv, men både saksbehandlingsfeil og/eller uklar/manglende informasjon kan være årsaker til at studentene ikke klarer å håndtere situasjonen sin uten veiledning.

I figur 2 er det forsøkt å illustrere utfallet av de innkomne sakene. Tallmaterialet er ikke helt korrekt på grunn av den forenklete fremstillingen, for eksempel kan det i en skikkethetssak være feil i den løpende vurderingen og i prosessen hvor det meldes tvil, mens det under den særskilte vurderingen bare er behov for en bistandsperson som studenten kan diskutere saken med. Poenget med figuren er å vise at det i over halvparten av sakene ikke foreligger feil/feil som studentene ikke kan håndtere på egen hånd. Og i de fleste tilfellene hvor studentombudet må kontakte enhetene, løser saken seg raskt og effektivt, mens det i noen tilfeller ender opp med en formell klage fra studentene.

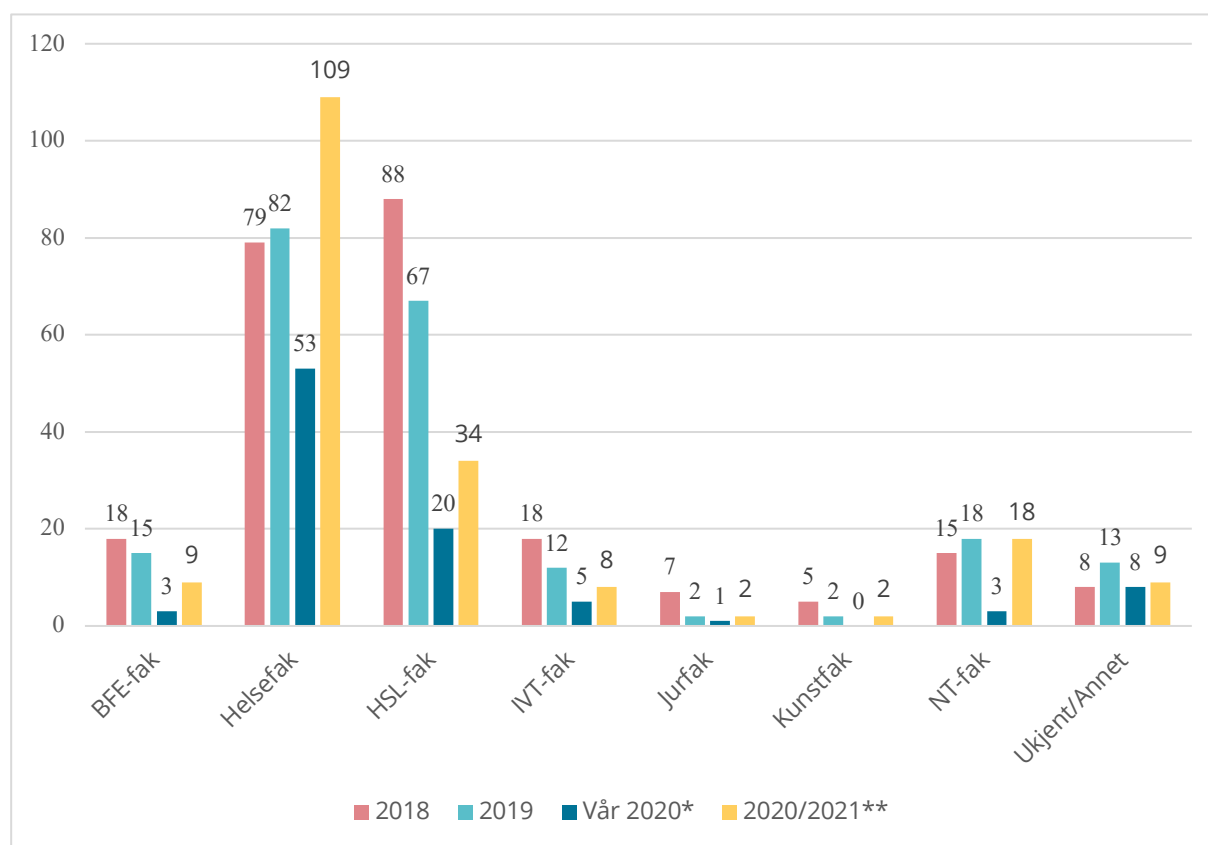
Figur 2 Utfall av saker i rapporteringsperioden

De fleste henvendelsene kommer fra de store enhetene hvor både studenter, tillitsvalgte og ansatte kjenner studentombudsordningen godt. Men som statistikken viser, har de fleste sakene tilhørighet ved Det helsevitenskapelige fakultet. Studentombudet mener den statistiske fremstillingen for gjeldende rapport er misvisende når det gjelder kritikkverdige forhold; med flest antall studenter spredt over store geografiske områder og med komplekse utdanninger som av hensyn til praktisk undervisning og praksis har vært særlig sårbare i perioden, er det naturlig at mange saker kommer herfra. I tillegg opplyser mange studentene fra helsefak at de ble tipset av ansatte og studenttillitsvalgte om å ta kontakt med studentombudet, så fakultetet har god kjennskap til studentombudsordningen.

2.2. Saker fordelt på fakultet

I 2019 ble det registrert saker fra studenter ved alle fakulteter i perioden, men ikke fra alle institutter. Det er enkelte institutter som har så få henvendelser at studentombudet ikke finner det nødvendig å adressere disse i rapporten. Det påpekes også at de mer komplekse sakene synes å være enkelttilfeller og dermed ikke hensiktsmessig å informere styret om. Derimot vil de enhetene som skiller seg særskilt ut bli kommentert underveis.

Det er ikke noen forutsetning for å få bistand av studentombudet at studentene opplyser om faglig tilhørighet, med mindre det på grunn av sakens art ikke lar seg gjøre å bistå i en sak med anonymisert fakultetstilhørighet. Likevel bemerkes det at de fleste PhD-studenter ikke ønsker å få sin faglige tilknytning tilkjennegjort i årsrapporten, så ombudet har valgt å respektere dette av hensyn til den begrensede saksmengden.

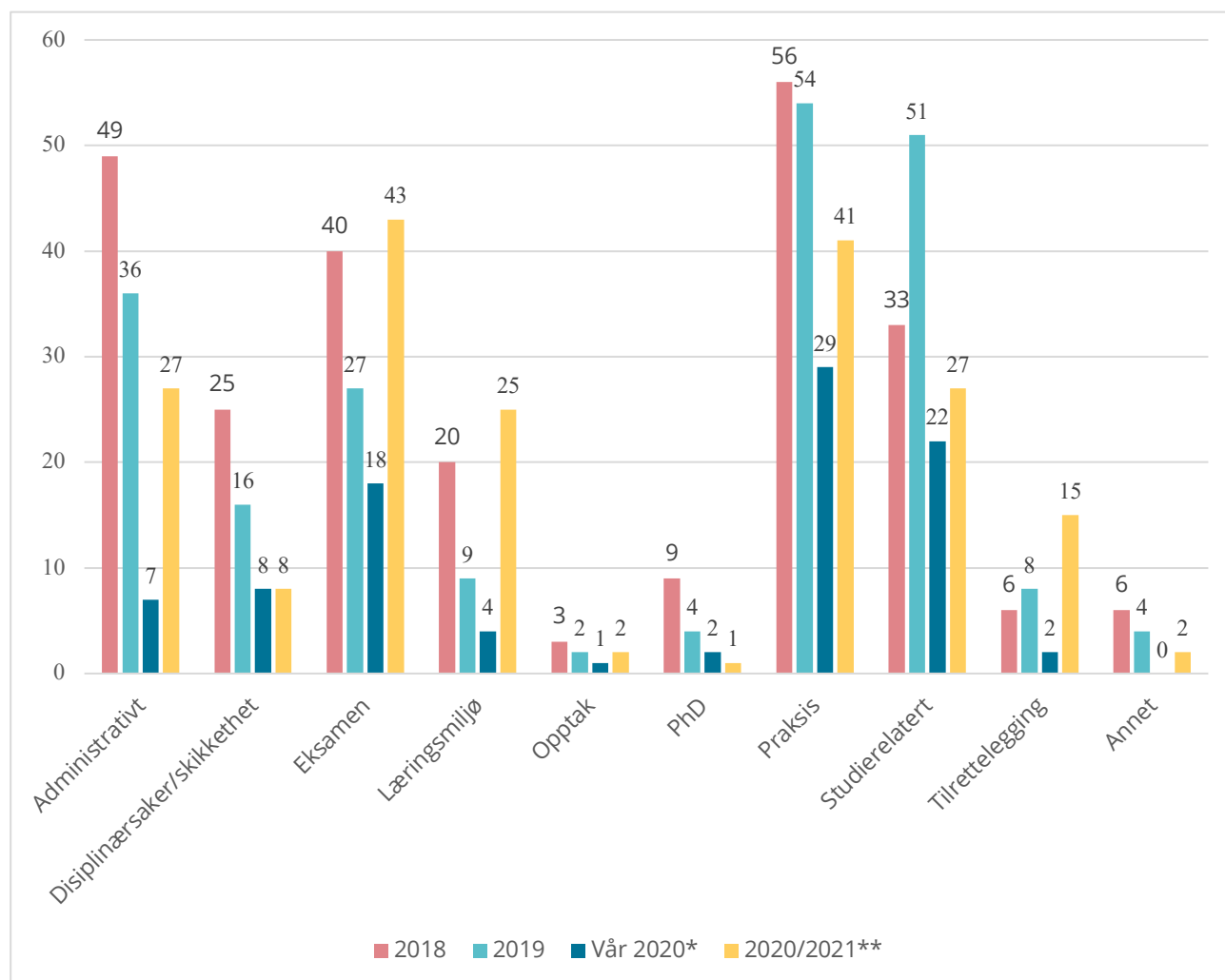
Figur 3 Antall henvendelser fordelt på fakultet

Vår 2020*: 01.01.2020-31.06.2020

2020/2021**: 01.07.2020-31.06.2021

2.3. Saker fordelt på saksområder

Studentombudet har sortert sakene inn i 10 kategorier.⁵ De fleste sakene faller inn under en enkelt kategori, mens andre saker er mer komplekse og kunne vært plassert flere steder.

Figur 4: Antall saker fordelt på saksområder.

Vår 2020*: 01.01.2010-31.06.2020.

2020/2021**: 01.07.2020-31.06.2021

Det knyttes følgende kommentarer til de enkelte saksområdene:

Saksområde	Følgene observasjoner er gjort innenfor de ulike saksområdene
Administrativt <i>34 saker i rapporteringsperioden</i>	For rapporteringsperioden kom samtlige administrative saker fra ILP ⁶ , IBS ⁷ , IHO ⁸ og IVP ⁹ . Sakene gjaldt endring av eller manglende dato for obligatorisk aktivitet og timeplaner, pensum, praksis eller eksamensdatoer.

⁵ Oversikt over kategoriene finnes i vedlegg 1.

⁶ Institutt for lærerutdanning og pedagogikk

⁷ Institutt for barnevern og sosialt arbeid

⁸ Institutt for helse- og omsorgsfag

⁹ Institutt for vernepleie

Saksområde	Følgene observasjoner er gjort innenfor de ulike saksområdene
Disiplinærsaker /skikkethet 16 saker i rapporteringsperioden	<p>Det er kjent at det i sektoren har vært en økning i antall fuskesaker siden våren 2020. Likevel mottok studentombudet bare to henvendelser om fusk i rapporteringsperioden, mens de resterende 14 sakene omhandlet skikkethet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - I skikkethetssakene er det gjennomgående at studentene føler usikkerhet rundt utsagn fra ansatte i den løpende vurderingen. - I sakene hvor studentene er under særskilt skikkethetsvurdering kobles studentombudet inn der studentene har behov for å snakke med en nøytral instans i prosessen. - Studentombudet registrerer en økning i antall uttalt tvil om skikkethet og innsendte tvilsmeldinger mot tillitsvalgte studenter. - Studentombudet registerer en økning i antall tvilsmeldinger mot studenter som har fullført over halve utdanningsløpet. - Som for tidligere år er studentombudet usikker på om universitetets ansatte og de ansatte ute i praksisfeltet er tilstrekkelig godt kjent med regelverket og rutiner for skikkethetsvurdering; både for eget ansvar med løpende vurdering, samt prosessen etter innsendt tvilsmelding. - Som for tidligere år er studentombudet usikker på om det foreligger misforståelser om skikkethetsvurdering og behovet for tilrettelegging.
Eksamen 61 saker i rapporteringsperioden	<ul style="list-style-type: none"> - Studentombudet observerer at det fortsatt foreligger tilfeller hvor klagesensuren ikke håndteres korrekt, jf. uhl § 5-3 (6) og egen studie- og eksamensforskriften § 43 (6). - Det er registrert to saker hvor studenter ble nektet individuell klagerett på gruppeeksamen, jf. uhl § 5-3 (4) - 28 av sakene for eksamen omhandlet obligatorisk aktivitet og usikkerhet om hvordan denne skulle gjennomføres i forbindelse med koronarelatert fravær og anvendelsen av midlertidig forskrift § 2.
Læringsmiljø 29 saker i rapporteringsperioden	<ul style="list-style-type: none"> - 25 av 29 saker omhandlet psykososialt læringsmiljø. - 17 av 25 saker var varslingssaker som omhandlet mobbing og/eller trakassering, både mellom studenter og mellom student og ansatt. 13 av disse igjen gjaldt varsel mot veiledere ute i praksis. De fleste sakene ble registrert fra oktober 2020 til mai 2021. - Studentene melder det er vanskelig å forstå varslingsrutinene, og studentombudet savner informasjon for studenter som ønsker å varsle om kritikkverdige forhold når de er ute i praksis

Saksområde	Følgene observasjoner er gjort innenfor de ulike saksområdene
PhD 3 saker i rapporteringsperioden	Samtlige saker omhandlet forskningsetiske problemstillinger.
Praksis 70 saker i rapporteringsperioden	<ul style="list-style-type: none"> - 19 av 29 saker fra våren 2020 gjald tilpasning av praksis på grunn av korona. 16 saker kom fra IHO og omhandlet blant annet spørsmål om ulike karanteneregler og fravær. I 7 saker fikk studentene ikke godkjent praksis på grunn av for høyt fravær, men det forelå uenighet mellom studenten og veileder hvor mange timer fravær som forelå på grunn av koronarelatert fravær. Det ble ikke tatt hensyn til midlertidig forskrift § 2 i disse sakene. - 53 av 70 saker i rapporteringsperioden kom fra IHO, flertallet fra sykepleierutdanningen. I 16 av 53 saker ble det stilt spørsmål om formelle feil på grunn av manglende varsel om fare for ikke bestått. - I 58 av 70 saker i rapporteringsperioden melder studentene at de opplever dårlig kommunikasjon og usikkerhet rundt samarbeid med veileder.
Studierelatert 49 saker i rapporteringsperioden	<ul style="list-style-type: none"> - 32 av 49 saker i rapporteringsperioden omhandlet klage på studiekvaliteten etter at undervisningen ble digitalisert. Samtlige klager på studiekvalitet kom fra IHO (campus Harstad), IBEM¹⁰ (avdeling Mo i Rana), HHT¹¹ og NFH¹².
Tilrettelegging 17 saker i rapporteringsperioden	<ul style="list-style-type: none"> - Som for tidligere år ble det i samtlige saker fra rapporteringsperioden stilt spørsmål om universitetet foretar en individuell vurdering av studentenes behov for tilrettelegging.

¹⁰ Institutt for bygg, energi og materialteknologi

¹¹ Handelshøgskolen ved UiT

¹² Norges fiskerihøgskole

3. UTVALGTE EMNER MED INNSPILL TIL UNIVERSITETET

Som saksmengden viser er det et lite antall studenter som er i kontakt med studentombudet hvert år. I de fleste henvendelsene finner ikke studentombudet brudd på regelverk eller andre kritikkverdige forhold. Men basert på de sakene som danner grunnlaget for inneværende årsrapport, ønskes det å trekke frem fire områder hvor studentombudet ser at det foreligger forbedringspotensialer. Det gis derfor en kort bemerkning til disse, med anbefaling om at universitetet foretar en vurdering av rutiner på områdene.

3.1 Saksbehandling

Studentombudet er av den forståelse at saksbehandlingen ved universitetet generelt er rettmessig og at reglene for god forvaltningsskikk følges. Men det er registrert tre sider ved saksbehandlingen hvor ombudet erfarer at det foreligger forbedringspotensial.

Enkeltvedtak

Studentombudet har i 11 saker registret at det foreligger usikkerhet ved om avgjørelse som er tatt er et enkeltvedtak eller ikke. Eksempler på dette fra rapporteringsperioden er avvisningsvedtak i forbindelse med oversittelse av klagefrister, avslag på søknad om tilrettelegging, endret studieprogresjon, endring av obligatorisk aktivitet i emneplaner og avslag på dispensasjon fra forkunnskapskrav etter midlertidig forskrift § 3.

Foreløpig svar

I 42 saker hvor studentombudet har bistått studentene med søknader eller klager, registrerer studentombudet at det er lang saksbehandlingstid og manglende foreløpig svar. Foruten om de tidsfristene som universitets- og høyskoleloven fastsetter, skal forvaltningsorganet forberede og behandle saker «uten ugrunnet opphold», jf. forvaltningsloven § 11 a. Hva som ansees som forsvarlig saksbehandlingstid vil bero på en skjønnsmessig vurdering, men dersom det tar uforholdsmessig lang tid skal det snarest sendes ut et foreløpig svar som redegjør for behandlingstiden. Og i saker som gjelder enkeltvedtak skal det i henhold til bestemmelsens andre og tredje ledd gis et foreløpig svar med mindre vedtaket er fattet innen en måned.

Dårlig/mangelfull begrunnelse av enkeltvedtak

Som for tidligere år observeres det at spesielt avslag på studenters søknader ikke alltid blir behandlet på en tilfredsstillende måte. I 42 tilfeller var vedtaket mangelfullt og inneholdt ikke reglene vedtaket bygger på, de faktiske forhold og/eller de hovedhensyn som var avgjørende for eventuell skjønnsutøvelse, jfr. forvaltningsloven § 25. I flere tilfeller manglet vedtakene opplysning om klageadgang.

Studentombudet minner om at gode vedtak som inneholder det faktiske og rettslige grunnlaget for vurderingen, formulert slik at studenten er innforstått med hva universitetet har lagt avgjørende vekt på, kan forhindre både frustrasjon og klager fra studentene.

3.2 Vilkår for å gå opp til eksamen – obligatorisk aktivitet

Obligatorisk aktivitet er et tema som har vært på agendaen i tidligere rapporter. Men spørsmål rundt obligatorisk aktivitet, både i form av skriftlige arbeidskrav og praktisk undervisning, har vært aktuelt også for denne perioden.

I henhold til uhl. § 3-10 (1) kan universitetet stille vilkår for den enkelte students rett til å gå opp til eksamen. Mange studieprogrammer stiller slike krav til obligatorisk aktivitet i form av deltakelse på undervisning, arbeidskrav, laboratorieøvelser, praksis og lignende. Etter forskrift om studier og eksamener ved UiT § 17 skal arbeidskrav følge av emnebeskrivelsen.

Med den store omveltningen utdanningene måtte gjøre under vårsemesteret 2020 fulgte det også større endringer i kravene til obligatorisk aktivitet. Mange av henvendelsene som kom inn gjaldt usikkerhet rundt disse endringene. Og flere av sakene gjaldt midlertidig forskrift § 2, hvor det heter at «dersom studenter på grunn av sykdom eller pålagt karantene relatert til koronavirus blir forhindret fra å gjennomføre og få godkjent obligatorisk aktivitet i emnet, skal fakultetet ordinært gi studentene anledning til å likevel avlegge eksamen i emnet.» Studentombudet har observert at bestemmelsen ble benyttet og tolket ulikt blant enhetene, og i enkelte tilfeller ble den ikke tatt hensyn til. Dette gjaldt spesielt i emner hvor det ble stilt krav til fysisk tilstedeværelse, noe som har resultert i endret studieprogresjon for enkelte studenter.

I tillegg heter det i studie- og eksamensforskriften § 17 (2) at resultatet av arbeidskrav skal foreligge senest to uker før eksamen, samt at det etter samme bestemmelse nr (3) at det som hovedregel skal gis minst ett nytt forsøk ved «ikke godkjent». Studentombudet oppfordrer universitetet til å ta hensyn til hvor mange forsøk som gis og at frister planlegges ut fra det, slik at både studenter og ansatte unngår hektiske uker før eksamen – og at det er et forutsigbart eksamensløp for studentene.

Tilsvarende som for tidligere rapporteringsperioder har mange studenter meldt om at informasjonen vedrørende arbeidskrav er mangelfull, at timeplanen for obligatorisk undervisning mangler og/eller at den flyttes på med kort forvarsel. Dette medfører at den obligatoriske aktiviteten er lite forutsigbar. Siden deltakelse på denne undervisningen er satt som vilkår for å få gå opp til eksamen, anmodes det om at oversikten for obligatorisk aktivitet er tilgjengelig ved semesterstart.

3.3 Praksis

I tidligere rapporter¹³ er det rettet fokus mot praksissaker hvor det foreligger feil fra universitetets side, hvor fokuset hovedsakelig har vært på rutiner ved varsel om fare for ikke bestått praksis. Studentombudet registrerer en økning i saker som har sitt utspring fra praksis, med totalt 70 saker registrert i perioden.

Når det gjelder varsel om fare for ikke bestått praksis ble det i 2019 registrert 22 saker hvor varselet burde vært gitt på et tidligere tidspunkt. For kalenderåret 2020 registrerte studentombudet at dette var tilfellet i 41 saker og for våren 2021 i 16 saker. I tillegg foreligger det tilfeller hvor studentene ikke har mottatt skriftlig varsel om fare for ikke bestått.

Det minnes om at formålet med varselet er å gjøre studenten oppmerksom på hva som er påkrevd for å bli vurdert til «bestått», jf. ordlyden i forskrift om studier og eksamener ved UiT § 32 annet ledd annet punktum. Ordlyden samsvarer med forvaltningsloven § 16 annet ledd, som fastsetter at «Forhåndsvarsel skal gjøre greie for hva saken gjelder og ellers inneholde det som anses påkrevd for at parten på forsvarlig måte kan ivareta sitt tarv». På den måten skal studenten gis mulighet til å oppfylle målene, bestå praksisperioden og sikre at studenten har den kompetansen som kreves for å gå videre med normert studieprogresjon.

I de 57 sakene hvor studentombudet anser at varselet er kommet så sent at studentene ikke har hatt mulighet til å oppfylle målene, har det oppstått spørsmål og uenighet om når et varsel skal gis; studentombudet observerer at det spesielt innenfor helsefaglige utdanninger synes som noen saksbehandlere mener at et eventuelt varsel skal gis ved midtevaluering. Dette er studentombudet uenig i; studentene skal få beskjed når det «i løpet av praksisperioden eller lignende viser seg at studentene står i fare for ikke å bestå», jfr. studie- og eksamensforskriften § 32 (1). I henhold til forskriften skal studenten ha skriftlig varsel så raskt som mulig etter at man har oppdaget mangler i læringskrav og kompetanse som er av en slik karakter at studenten må rette opp i forholdet for å kunne få bestått.

Når det gjelder forholdet mellom student og praksisveileder, meldte studenter at de opplevde dårlig kommunikasjon og usikkerhet i møte med praksisveiledere i 58 av 70 saker. Studentombudet er kjent med at det er satt i verk gode tiltak på flere institutter for å bedre dette, og det er grunn til å tro at de fleste studenter opplever at det legges til rette for mestring med god og konstruktiv veiledning i praksis. Men i de få tilfellene studentene klager på veiledningen, på veileder og/eller på læringsmiljøet ute i praksis, uavhengig av hvilket nivå studentene varsler til, anmodes det om at sakene følges raskt

¹³ Se studentombudets årsrapport for 2016 kapittel 3.1 og studentombudets årsrapport for 2019 kapittel 3.1.

opp, at det legges til rette for at studentene blir hørt og at det settes i verk nødvendige tiltak dersom sakens art tilsier det.

3.4 Varsling

I rapporteringsperioden ble det som vist i kapittel 3.3 registrert en økning i antall saker som omhandler psykososialt læringsmiljø, hvor studenter i 13 varslingssaker opplevde mobbing, diskriminering, trakassering og/eller seksuell trakassering når de var ute i praksis. I samtlige saker var studentene usikker på varslingsrutinene – spesielt hvem de kunne varsle til, hvor saken skulle håndteres og hvilke konsekvenser det kom til å få for praksisperioden.

Varslingssaker kan være svært ressurskrevende å håndtere. Og studentombudet har forståelse for at det kan være utfordrende å løse disse sakene dersom det også er eksterne aktører og ansatte involvert. Samtidig har studentombudet vært svært tydelig i disse sakene; det er universitetsstyret som har det overordnede ansvaret for studentenes læringsmiljø, jf. uhl § 4-3. I 8 av de nevnte 13 sakene informerte studentene at universitetet hadde bedt dem om å håndtere saken selv, noe som ikke er akseptabelt. UiT skal sørge for både forebygging, god informasjon og tilstrekkelig oppfølging av den som varsler.

Studentombudet anbefaler universitetet om å vurdere en gjennomgang av samtlige samhandlingsavtaler på praksisfeltet, og å påse at avtalene stiller krav til studentenes læringsmiljø, tar hensyn til arbeidsmiljøloven § 1-6 og setter klare rammer for hvordan slike saker skal håndteres etter gjeldende regelverk.

4 SAMARBEID OG UTVIKLING

I rapporteringsperioden har samtlige planlagte arrangement blitt endret, kansellert eller utsatt. Det har vært gjennomført få tillitsvalgtseminarer og campusbesøk i rapporteringsperioden, og på grunn av få/ingen henvendelser fra flere enheter, er det et ønske om å besøke samtlige fakulteter og institutter i løpet av studieåret 2021/2022. I tillegg til synliggjøring av studentombudsordningen, vil høsten gå med til ulike prosjekter, som for eksempel prosjektet «Har du det bra?» som lanseres høsten 2021.

Studentombudet ved UiT skulle sammen med kollegaer fra andre utdanningsinstitusjoner arrangere en nasjonal studentombudskonferanse på Svalbard den 16. mars 2020, hvor blant annet UNIS og ny UH-lov sto på agendaen. Konferansen ble kansellert, men flere studentombud leverte et felles høringssvar på våren. Videre ble konferansen til det Skandinavisk nettverk for ombud i høyere utdanning og den internasjonale konferansen til ENOHE,¹⁴ kansellert både i 2020 og i 2021.

De nevnte plattformene for dialog, erfaringsutveksling og styrking av faglig kompetanse er essensielt for videreutviklingen av ombudsordningen både lokalt og nasjonalt. Studentombudet setter derfor pris på at universitetet anerkjenner at nettverkene er viktige møtearenaer når man er alene om en viktig funksjon i en stor organisasjon. Det er derfor gledelig å informere om at det i løpet av høsten 2021 igjen vil arrangeres nasjonal studentombudskonferanse.

¹⁴ European Network of Ombuds in Higher Education, se <https://www.enohe.net/>

Vedlegg 1: Kategoribeskrivelse

Beskrivelsen av hver kategori er ikke uttømmende. Inndelingen er ment som en klassifisering av sakenes hovedinnhold, men det foreligger saker som berører problemstillinger fra flere kategorier.

Administrativt

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Feil/uklarheter/spørsmål vedrørende saksbehandling av og klage på vedtak som ikke gjelder vurdering av faglige prestasjoner,
- Feil/uklarheter/spørsmål vedrørende administrative oppgaver.

Disiplinærsaker/skikkethet

Støttefunksjon i innledende behandling av saker som handler om, eventuelt situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Mistanke om fusk/plagiering på bachelor- og masternivå,
- Skikkethetsvurdering,
- Andre saker som gjelder utestenging og bortvisning.

Eksamen

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Formelle feil på eksamen eller ved sensurering,
- Begrunnelse for eksamenskarakter,
- Klage på eksamenskarakter,
- Forhold som ikke er regulert, men som angår eksamen/avsluttende oppgave,
- Disposisjon fra maksimalt antall eksamensforsøk.
- Kategorien favner også avsluttende oppgave som bachelor- og masteroppgave.

Læringsmiljø

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Fysisk læringsmiljø,
- Psykososialt læringsmiljø,
- Organisatorisk læringsmiljø,
- Andre forhold relatert til helse, miljø og sikkerhet.

Opptak

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Opptak etter vurdering av realkompetanse,
- Opptakskrav,
- Masteropptak,
- Andre forhold som ikke er regulert.

PhD

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet studierelaterte saker blant ph.d.-studenter og stipendiater.

Praksis

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Tilrettelegging av praksis,
- Selve praksisperioden,
- Formelle feil ved praksis.

Studierelatert

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Pensum, undervisning og obligatorisk aktivitet,
- Studieplaner og emneplaner,
- Godkjenning av utdanning fra utlandet/annen utdanningsinstitusjon,
- Studiegjennomføring,
- Utnæring,
- Dispensasjoner knyttet til semesteravgift, semesterregistrering, etc
- Forhold som ikke er regulert, men som er relatert til studiet og ikke faller inn under en annen kategori.

Tilrettelegging

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet tilrettelegging av studiesituasjonen/eksamen.

Annet

Situasjoner som oppstår, feil/uklarheter/spørsmål ved saksbehandlingen av, eller som på annen måte er tilknyttet:

- Personvern
- Studentrepresentasjon og studentorganers høringsrett,
- Andre saker som ikke passer inn i kategoriene over, men som er relatert til studiesituasjonen.

Mandat for studentombudet ved UiT Norges arktiske universitet

1. Hjemmel

Studentombudets mandat er gitt i overenstemmelse med universitets- og høyskoleloven § 4-17.

2. Formål

Studentombudet skal bidra til å trygge rettssikkerheten til studentene ved institusjonen.

3. Ansvar og oppgaver

Studentombudet skal gi studenter råd og bistand i saker knyttet til deres studiesituasjon og bidra til at sakene får en forsvarlig og korrekt behandling av institusjonen.

For å ivareta studenters rettigheter kan studentombudet håndtere saker etter henvendelse fra student, fra ansatt eller på eget initiativ.

Studentombudet kan møte i og legge frem saker til orientering for alle organ ved institusjonen.

Studentombudet bestemmer selv med endelig virkning om studentombudet skal bistå i en sak. Dersom en anmodning om bistand avslås uten henvisning til andre skal studentombudet begrunne avslaget.

4. Rapportering

Studentombudet avlegger årlig rapport om sin virksomhet til institusjonens styre. Rektor bør fortløpende orienteres om spesielt alvorlige eller prinsipielle saker.

5. Taushetsplikt

Studentombudet har taushetsplikt i henhold til reglene i forvaltningsloven §§ 13 til 13 e. Studentombudets taushetsplikt er knyttet til ombudsrollen og går foran en arbeidstakers medvirkningsplikt.

6. Uavhengighet

Studentombudet tilsettes i særlig uavhengig stilling og kan ikke instrueres i sitt virke.

Studentombudet tilsettes av styret og ombudets mandat fastsettes av styret selv.

